

Ζαγοροχώρια

Μόνο τυχαία δεν ήταν η τοποθεσία που διάλεξαν οι πρώτοι κάτοικοι των 46 πετρόχτιστων χωριών του Ζαγορίου, «πίσω από τα βουνά», όπως μαρτυρά και το ίδιο το όνομα «Ζαγόρι». Χάρη σε αυτή την τραχιά και απόμερη τοποθεσία, οι Ζαγορίσιοι απέκτησαν προνόμια ελευθερίας, ένα καθεστώς αυτονομίας και ιδιαίτερης φορολογικής μεταχείρισης κατά την περίοδο της Οθωμανικής κυριαρχίας. Κατάφεραν να γεφυρώσουν τα πολλά ποτάμια της περιοχής με ένα μοναδικό δίκτυο από μονότοξα, δίτοξα έως και τρίτοξα γεφύρια, από τα οποία πάνω από 30 σώζονται σήμερα σε καλή κατάσταση. Ανοίγοντας δρόμους επικοινωνίας έφτασαν ως έμποροι μέχρι τη μακρινή Ρωσία και τη Δυτική Ευρώπη. Οι εύποροι ξενιτεμένοι Ζαγορίσιοι, επενδύοντας στην πατρίδα τους, οδήγησαν την περιοχή σε μεγάλη ανάπτυξη. Στην οικονομική, κοινωνική αλλά και πολιτιστική αυτή ανάπτυξη, που κράτησε σχεδόν τρεις αιώνες, το Ζαγόρι οφείλει την αίγλη και τον πλούτο του, όλα αποτυπωμένα σήμερα στο ανθρωπογενές τοπίο.

Τα 46 παραδοσιακά σήμερα χωριά βρίσκονται στα βόρεια των Ιωαννίνων, χτισμένα σαν αετοφωλιές στις πλαγιές και στα δάση ανάμεσα από την Τύμφη, το Μιτσικέλι, τη Βάλια Κάλντα και τον Αώο ποταμό. Τρεις μεγάλοι ποταμοί διασχίζουν το χώρο: ο Αώος στα βόρεια, ο Βοϊδομάτης στα κεντρικά και δυτικά και οι παραπόταμοι του Αράχθου, Βάρδας και Ζαγορίτικος, στα νοτιοανατολικά.

Ο Δήμος Ζαγορίου, με πρωτεύουσα τους Ασπραγγέλους, διαιρείται σε 5 Δημοτικές Ενότητες (Κεντρικού Ζαγορίου, Τύμφης, Ανατολικού Ζαγορίου, Παπίγκου και Βοβούσας). Έχει 3.724 κατοίκους και καταλαμβάνει μια έκταση 992 km².

Γεωργία Κιτσάκη, Ιστορικός- Αρχαιολόγος, Μ.Sc. Κοινωνικής
Λαογραφίας, Αναπτυξιακή Ηπείρου Α.Ε.

Χαρητάκης Παπαϊωάννου, Δρ Βιολόγος, Αναπτυξιακή Ηπείρου Α.Ε.

